

پژوهش‌های فیزیولوژی و مدیریت در ورزش

دوره ۱۰، شماره ۲، تابستان ۱۳۹۷

ص ص: ۱۴۸ - ۱۳۹

ارتباط بین هوش اخلاقی و مؤلفه‌های آن با موفقیت ورزشی کشتی‌گیران حاضر در مسابقات بین‌المللی جام تختی

شیرین زردشتیان^۱ - حامد فرزی^۲ - سجاد غلامی ترکسلویه^{۳*}

۱. استادیار مدیریت ورزشی، دانشکده علوم ورزشی، دانشگاه رازی، کرمانشاه، ایران ۲. دانشجوی دکتری مدیریت ورزشی،

دانشکده علوم ورزشی، دانشگاه رازی، کرمانشاه، ایران ۳. دانشجوی دکتری مدیریت ورزشی، دانشکده علوم ورزشی،

دانشگاه رازی، کرمانشاه، ایران

(تاریخ دریافت: ۱۳۹۴/۰۱/۱۵، تاریخ تصویب: ۱۳۹۴/۰۵/۲۷)

چکیده

هدف از تحقیق حاضر، بررسی ارتباط بین هوش اخلاقی و مؤلفه‌های آن با موفقیت کشتی‌گیران حاضر در مسابقات بین‌المللی جام تختی بود. جامعه آماری تحقیق، کلیه کشتی‌گیران ایرانی و خارجی شرکت‌کننده در مسابقات بین‌المللی جام تختی به تعداد ۲۵۷ نفر بود. نمونه آماری نیز براساس جدول مورگان، ۱۵۵ نفر، به صورت تصادفی تعیین شد. ابزار مورد استفاده، پرسشنامه استاندارد هوش اخلاقی کیل و لنیک (۲۰۰۵) و پرسشنامه موفقیت ورزشی رابرتز و همکاران (۱۹۹۸) بود که پایایی آنها به ترتیب ۰/۹۱ و ۰/۸۹ گزارش شده است. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها، از آمار توصیفی و استنباطی (ضریب همبستگی پیرسون، تحلیل واریانس یکراهه و رگرسیون چندگانه) استفاده شد. نتایج تحقیق، ارتباط مثبت و معناداری را بین هوش اخلاقی و مؤلفه‌های آن با موفقیت ورزشی کشتی‌گیران نشان داد. نتایج رگرسیون چندگانه نیز نشان داد که هوش اخلاقی توان پیش‌بینی و تبیین ۰/۵۳۲ از تغییرات موفقیت ورزشی کشتی‌گیرانرا دارد. از آنجا که هوش اخلاقی عاملی مهم در موفقیت ورزشی است، ضروری است برای موفقیت بیشتر ورزشکاران، هوش اخلاقی آنها مورد توجه قرار گیرد و با آموزش مداوم به ورزشکاران، زمینه برای عملکرد هرچه بهتر آنها هموار شود.

واژه‌های کلیدی

کشتی‌گیران، موفقیت ورزشی، هوش اخلاقی.

مقدمه

کسب موفقیت و عملکرد مطلوب ورزشکاران در مسابقات ورزشی از موضوعاتی است که بیشترین توجه سازمان‌های متولی ورزش در کشورهای مختلف را به خود معطوف کرده است (۱). امروزه در دنیای ورزش، تمرین و ممارست جسمانی مکرر به‌عنوان تنها عامل کلیدی و اصلی موفقیت و رسیدن به اوج اجرا، هدف از پیش تعیین‌شده محسوب نمی‌شود و به‌نظر می‌رسد علاوه بر توانایی‌های جسمانی و تاکتیکی و مهارت‌های تخصصی، توانمندی و ویژگی‌های شخصیتی بی‌تردید از عوامل مؤثر بر پیشرفت و موفقیت ورزشی است. همچنین از آنجا که ورزشکاران مجبورند در شرایط استرس‌زا رقابت کنند، امکان بروز استرس و خشم رایج می‌شود. در نتیجه هر دو امکان شدن ورزشکار با این شرایط ممکن است فرد واکنش‌های را از خود نشان دهد و دستخوش هیجانات خود شود (۲). از طرفی شیوع عواملی مانند داوری بد در جریان مسابقه، وجود شرایط بد محیطی، واکنش تماشاگران در جریان مسابقه، تمایل برد به هر قیمت، مشاهده تقلب رقیب، تویخ ورزشکار توسط مربی و ... (۳)، شرایطی را به‌وجود می‌آورد که ضرورت ایجاد راه‌حل‌های مؤثر را به‌منظور حفظ سلامت ورزشکاران و دستیابی به موفقیت ورزشکاران اجتناب‌ناپذیر می‌سازد؛ چراکه ناتوانی در برابر مقابله با این شرایط برای موفقیت ورزشکاران زیان‌بخش است (۴). با این تفاسیر می‌توان گفت فاکتورهای مهمی می‌تواند عوامل تنش‌زا و مزاحم موفقیت ورزشکاران را در کنترل خود درآورد. برخی از این عوامل عبارت‌اند از: میزان انگیزه ورزشکاران، خصوصیات خلقی آنها، میزان کمال‌گرایی و سختکوشی آنها، میزان هوش ورزشکاران (۵، ۶). در این بین شاید یکی از مهم‌ترین عوامل، هوش ورزشکاران است.

از هوش تاکنون تعریف واحدی که مورد توافق همه صاحب‌نظران باشد، به‌دست نیامده است، زیرا تعریف و اندازه‌گیری آن کار ساده‌ای نیست، بنابراین آن را در یک مفهوم جامع به نام چنددهوشی تعریف می‌کنند و برای آن طبقه‌بندی هفت‌گانه اولیه‌ای ارائه می‌دهند که عبارت‌اند از: هوش زیباشناختی، هوش منطقی و ریاضی، هوش موسیقی، هوش فضایی، هوش فیزیکی، هوش میان‌فردی و هوش درون‌فردی (۷). به این دلیل نمی‌توان تعریف واحدی از هوش ارائه داد. با این حال برخی عناصر هوش مورد توافق اکثریت قرار گرفته است که به سه دسته ۱. توانایی پرداختن به امور انتزاعی، ۲. توانایی حل کردن مسائل و ۳. توانایی یادگیری تقسیم می‌شود (۸). با توجه به این عناصر در تعریف هوش می‌توان گفت که هوش مجموعه استعدادهایی است که با آنها شناخت پیدا می‌کنیم، شناخت‌ها را به یاد می‌سپاریم و عناصر تشکیل‌دهنده فرهنگ را به‌کار می‌بریم تا مسائل زندگی روزانه را حل کنیم و با محیط ثابت و محیط در حال تغییر سازگار شویم (۹). خود هوش انواعی دارد که یکی از جدیدترین آنها هوش اخلاقی است. این اصطلاح نخستین بار توسط بوربا در روان‌شناسی مطرح شد. وی هوش اخلاقی را توانایی درک درست از نادرست، داشتن اعتقادات اخلاقی قوی و عمل به آنها و رفتار در جهت صحیح و درست تعریف می‌کند (۱۰). افراد با هوش اخلاقی بالا کار درست را درست انجام می‌دهند، اعمال آنها پیوسته با ارزش‌ها و عقایدشان هماهنگ است، عملکرد بالایی دارند و همیشه کارها را با اصول اخلاقی پیوند می‌زنند (۱۱). به نظر لنینک و کیل^۱ هوش اخلاقی دارای چهار بعد زیر است:

۱. درستکاری: ایجاد هماهنگی بین آنچه به آنها باور داریم و آنچه به آن عمل می‌کنیم.

1. Kie, Lennick

فاکتور هوش به‌طور اعم و هوش اخلاقی به‌طور اخص بی‌شک از موارد اثرگذار بر موفقیت چه در زمینه ورزش و چه در سایر زمینه‌هاست. گویای این نکته نتایج تحقیقات انجام‌گرفته در این زمینه است. حاجلو و همکاران (۱۳۹۴) گزارش کردند هوش اخلاقی و مؤلفه‌های آن موجب افزایش عملکرد و موفقیت می‌شود. همچنین مؤلفه‌های درستکاری، بخشش و مسئولیت‌پذیری توانایی پیش‌بینی موفقیت را دارند (۱۵). کجیاف‌نژاد و همکاران (۱۳۹۱) در پژوهشی عنوان کردند که مسئولیت‌پذیری و برخی ویژگی‌های روانی ورزشکاران بر موفقیت آنها تأثیر مثبتی دارد (۱۶). شمعونیان و همکاران (۱۳۹۱) معتقدند انواع مختلف هوش می‌تواند عامل مهمی در بین دوچرخه‌سواران موفق تیم ملی ایران باشد (۸).

بیگی و طبایان^۱ (۲۰۱۴) معتقدند هوش اخلاقی بالادر تکواندوکاران موجب کاهش درگیری آنها با مربیان خود و در نهایت موجب بهبود عملکرد آنها و دستیابی به موفقیت می‌گردد (۱۷). استوپار^۲ و همکاران (۲۰۱۳) در پژوهشی عنوان کردند مدیرانی که در زمینه تصمیم‌گیری عملکرد موفقیت نداشتند، در بعد هوش اخلاقی نمره پایینی داشتند (۱۸). رانی^۳ (۲۰۱۳) معتقد است هوش اخلاقی و آموزش اخلاقیات موجب بهبود عملکرد شغلی می‌شود (۱۹). از دیدگاه موراتیدو^۴ و همکاران (۲۰۱۲) ویژگی‌های اخلاقی روی موفقیت ورزشکاران اثر مثبتی دارد (۲۰). رونالد و هامبرگ^۵ (۲۰۱۲) نیز ارتباط مثبت و معناداری را بین هوش اخلاقی با موفقیت آزمودنی‌های خود یافتند (۲۱). به نظر ورونیکا^۶ (۲۰۱۰) برای رسیدن به سطح بالای ورزش و موفقیت در آن توجه به اخلاق و

کسی که هوش اخلاقی بالایی دارد، به شیوه‌ای که با اصول و عقاید سازگار باشد، عمل می‌کند؛

۲. مسئولیت‌پذیری: کسی که هوش اخلاقی بالایی دارد، مسئولیت اعمال و پیامدهای آن اعمال، همچنین اشتباهات و شکست‌های خود را نیز می‌پذیرد؛

۳. دلسوزی: توجه به دیگران که دارای تأثیر متقابل است. اگر نسبت به دیگران مهربان و دلسوز باشیم، آنان نیز در زمان نیاز با ما همدردی می‌کنند و مهربان خواهند بود؛

۴. بخشش: آگاهی از عیوب خود و تحمل اشتباهات دیگران (۱۲).

در ورزش نیز می‌توان این ابعاد را تا اندازه‌ای مشاهده کرد. هر اندازه ورزش از سمت همگانی و تفریحی به سمت قهرمانی و مسابقات حرکت کند، از رعایت روح جوانمردی و اخلاق کاسته می‌شود و به سمت التزام به پیروزی حرکت می‌کند که این امر موجب می‌شود در برخی شرایط ورزشکار اصول بازی منصفانه را زیر پا بگذارد (۱۳). با این حال اگر از بعد اخلاقی به ورزش همگانی و ورزش قهرمانی توجه کنیم، به این نتیجه می‌رسیم که آنچه بین این دو نوع ورزش مشترک است و ورزشکاران و مربیان باید به آن توجه داشته باشند، گذشت و بخشش، برابری و درستکاری است. وقتی ورزش به سمت قهرمانی و رقابتی میل می‌کند، تمرینات سخت بدنی، اطاعت از قانون، پیروی از مربی، شناخت از خود و حریف و توجه به موفقیت ضروری است. وقتی ورزش به طرف تفریحی میل می‌کند، تفریح، برابری، درستکاری و دوستی اهمیت بیشتری پیدا می‌کند. بنابراین می‌توان گفت برای دستیابی و رسیدن موفقیت، ورزش چه قهرمانی باشد چه تفریحی، در هر شرایطی درستکاری و برابری که به معنای رعایت اخلاق است، باید رعایت شود (۱۴).

1. Beigi, Tabaeian
2. Stupar
3. Rani
4. Mouratidou
5. Ronald, Hambert
6. Veronica

آموزش‌های اخلاقی بسیار مهم است (۲۲). داونپورت^۱ (۲۰۰۶) در تحقیق خود روی ورزشکاران رشته کیک بوکسینگ نشان داد مهارت‌های روانی و خصیصه‌های شخصیتی مانند مسئولیت‌پذیری، توانایی پذیرش اشتباهات و باور داشتن خود با موفقیت ورزشکاران در ارتباط است (۲۳). کیل و لنینک (۲۰۰۵) معتقدند برای موفقیت هوش اخلاقی ضرورتی انکارناپذیر است (۲۴). گولد^۲ و همکاران (۲۰۰۲) نیز در پژوهشی به بررسی خصوصیات و ویژگی‌های روانی قهرمانان المپیک پرداختند و نتیجه گرفتند ورزشکارانی که دارای توانایی‌های مانند سازگاری با اضطراب و کنترل آن، مسئولیت‌پذیری بالا، خوش‌بینی و کمال‌گرایی هستند، موفقیت بسیاریرا به‌دست آورده‌اند (۵).

همان‌گونه‌که نتایج نشان می‌دهد، عامل هوش اخلاقی می‌تواند در بهبود عملکرد و موفقیت بسیار مهم و تأثیرگذار باشد. از طرفی با توجه به اینکه بیشتر تحقیقات انجام‌گرفته در کشور در زمینه هوش و موفقیت ورزشی، با تأکید بر هوش هیجانی بوده است و تحقیقی که به‌طور دقیق بسنجد که آیا هوش اخلاقی نیز بر روی موفقیت و عملکرد ورزشکاران تأثیر دارد؟، انجام نگرفته است. بنابراین لازم است در این زمینه تحقیقی صورت گیرد، از این‌رو هدف از تحقیق حاضر، بیان ارتباط بین هوش اخلاقی و مؤلفه‌های آن با موفقیت کشتی‌گیران حاضر در مسابقات بین‌المللی جام تختی است.

روش‌شناسی

هدف از پژوهش حاضر بررسی ارتباط بین هوش اخلاقی و مؤلفه‌های آن با موفقیت ورزشی کشتی‌گیران است. روش تحقیق توصیفی و از نوع همبستگی است که

به روش میدانی انجام گرفته است. جامعه آماری پژوهش کلیه کشتی‌گیران ایرانی و خارجی شرکت‌کننده در مسابقات بین‌المللی جام تختی بودند که در سال ۱۳۹۳ در کرمانشاه برگزار شد که تعداد آنها نفر ۲۵۷ بود. نمونه آماری براساس جدول مورگان، تعداد ۱۵۵ نفر، به‌صورت تصادفی تعیین شد. برای جمع‌آوری اطلاعات از دو پرسشنامه استفاده شد: ۱. پرسشنامه هوش اخلاقی کیل و لنینک (۲۰۰۵) که از ۴۰ سؤال در چهار مؤلفه درستکاری، بخشش، مسئولیت‌پذیری و دلسوزی تشکیل شده و دارای مقیاس پنج‌ارزشی لیکرت است (۲۴). بر این اساس هر پاسخ‌دهنده در کل امتیازی بین ۲۰۰-۴۰ کسب می‌کند. پس از محاسبه امتیازها، به‌منظور تبدیل آنها به حداکثر ۱۰۰ امتیاز، امتیاز هر مؤلفه و نیز امتیاز کل پرسشنامه هوش اخلاقی بر عدد ۲ تقسیم می‌شود که در نهایت امتیاز ۱۰۰-۹۰ در کل پرسشنامه، معادل عالی و نمره‌های ۸۹-۸۰، ۷۹-۷۰ و ۶۹ و کمتر از آن، معادل خیلی خوب، خوب و ضعیف ارزیابی می‌شود (۲۵). همسانی درونی پرسشنامه در تحقیق حاجلو و همکاران (۱۳۹۴) مطلوب گزارش شده است. پایایی آن از نیز طریق آلفای کرونباخ ۰/۹۶ به‌دست آمد (۱۵). در پژوهش حاضر نیز پایایی آن از طریق آلفای کرونباخ ۰/۹۱ برآورد شد. ۲. پرسشنامه موفقیت ورزشی رابرتز^۳ و همکاران (۱۹۹۸) که مبنای سؤالات آن پرسشنامه احساس موفقیت در ورزش است که نخستین بار برای تعیین انگیزه پیشرفت در ورزش طراحی شده بود و به‌گونه‌ای طراحی شده که به‌عنوان معیاری به‌کار گرفته می‌شود که آیا ورزشکار به موفقیت رسیده است یا خیر. نسخه نهایی این پرسشنامه مشتمل بر ۱۲ سؤال است که براساس مقیاس لیکرت پنج‌ارزشی تنظیم شده است. رابرتز و همکاران همسانی درونی بالای ۰/۸۲ برای این پرسشنامه ارائه کردند و با

1. Devonport
2. Gould

3. Raberts

نمودند و از پاسخگویی به سؤالات پرسشنامه خودداری کردند. در نهایت کشتی‌گیران ۱۲ کشور به سؤالات پرسشنامه پاسخ داده بودند. به‌منظور تجزیه و تحلیل داده‌های جمع‌آوری شده در سطح آمار توصیفی از میانگین و انحراف معیار استفاده شد و در سطح آمار استنباطی از آزمون ضریب همبستگی پیرسون، تحلیل واریانس یک‌راهه و رگرسیون استفاده شد.

نتایج

روش آزمون مجدد پایایی آن را ۰/۸ گزارش کردند (۲۱). در این پژوهش نیز پایایی آن از طریق آلفای کرونباخ ۰/۸۹ به‌دست آمد. در این پژوهش به‌منظور جمع‌آوری پرسشنامه‌ها، پس از تنظیم به سه زبان فارسی، انگلیسی و روسی (به‌دلیل آشنایی کشتی‌گیران گرجستانی، اوکراینی و ارمنستانی به زبان روسی) به محل برگزاری مسابقات و هتل محل اسکان کشتی‌گیران مراجعه شد و از ورزشکاران درخواست شد پرسشنامه را پر کنند که در نهایت ۱۳۷ پرسشنامه به‌درستی پر و عودت داده شد. شایان ذکر است کشتی‌گیران برخی کشورها به هیچ‌یک از زبان‌ها مسلط

جدول ۱. شاخص‌های توصیفی متغیرهای پژوهش با محاسبه میانگین و انحراف معیار

ردیف	شاخص‌ها	میانگین	انحراف معیار
۱	هوش اخلاقی	۸۶/۶۶	۴/۰۷
۲	درستکاری	۳۶/۸۲	۴/۱۸
۳	بخشش	۱۶/۲۹	۲/۹۲
۴	مسئولیت‌پذیری	۲۷/۳۶	۳/۸۴
۵	دلسوزی	۶/۱۹	۲/۶۳
۶	موفقیت ورزشی	۳۸/۶۴	۳/۵۲

مستقیم و معنادار وجود دارد. همچنین بین مؤلفه‌های هوش اخلاقی با موفقیت ورزشی رابطه مستقیم و معنادار مشاهده شد.

براساس یافته‌های جدول ۲، در مجموع ضریب همبستگی بین هوش اخلاقی با موفقیت ورزشی کشتی‌گیران در سطح ۰/۰۰۱ برابر با ۰/۵۸۱ است. بنابراین بین هوش اخلاقی با موفقیت ورزشی رابطه

جدول ۲. ضریب همبستگی و میزان معناداری هوش اخلاقی و مؤلفه‌های آن با موفقیت ورزشی کشتی‌گیران

ردیف	شاخص‌ها	ضریب همبستگی	معناداری
۱	هوش اخلاقی	۰/۵۰۸	۰/۰۰۱
۲	درستکاری	۰/۳۹۸	۰/۰۰۱
۳	بخشش	۰/۳۰۸	۰/۰۰۱
۴	مسئولیت‌پذیری	۰/۴۳۱	۰/۰۰۱
۵	دلسوزی	۰/۳۷	۰/۰۰۱

با توجه به جدول ۳ ضریب همبستگی بین ابعاد هوش اخلاقی با موفقیت ورزشی، معادل ضریب تعیین ۰/۲۴۰ است که نشان می‌دهد ابعاد هوش اخلاقی به طور کلی توانسته‌اند، ۰/۲۴۰ از تغییرات موفقیت ورزشی کشتی‌گیران را تبیین کنند.

جدول ۳. خلاصه الگوی رگرسیون برای مؤلفه‌های هوش اخلاقی

مدل	r	R ²	Std. error
هوش اخلاقی- موفقیت ورزشی	۰/۵۳۲	۰/۲۸۳	۰/۱۵۵۷

اطلاعات جدول ۴، نشان می‌دهد دو مؤلفه درستکاری و مسئولیت‌پذیری توان پیش‌بینی معناداری موفقیت ورزشی را دارند.

جدول ۴. نتایج تحلیل واریانس چندگانه برای پیش‌بینی موفقیت ورزشی از طریق متغیرهای هوش اخلاقی

الگوی گام به گام	ضرایب غیراستاندارد	ضرایب غیراستاندارد خطای معیار	ضرایب استاندارد	مقدار t	سطح معناداری
مقدار ثابت	۰/۲۶۲	۰/۷۸	-	۴/۷۷۳	۰/۰۰۱
درستکاری	۰/۲۷۴	۰/۰۹۶	۰/۲۳۶	۳/۸۴۸	۰/۰۰۵
مسئولیت‌پذیری	۰/۲۸۴	۰/۰۸۲	۰/۲۸۸	۳/۴۸۷	۰/۰۰۱

با توجه به نتایج جدول ۵ بین دیدگاه کشتی‌گیران کشورهای مختلف در زمینه هوش اخلاقی و مؤلفه‌های آن تفاوت معناداری وجود ندارد.

جدول ۵. مقایسه دیدگاه کشتی‌گیران در زمینه هوش اخلاقی و مؤلفه‌های آن

مؤلفه‌ها	جمع مجموع مجذورات	درجه آزادی	میانگین مجموع مجذورات	مقدار F	سطح معناداری
هوش اخلاقی	۸/۰۰۵	۱۱	۷۲۸	۱/۶۱۳	۰/۰۵
		۱۲۵	۲۷۸		
		۱۳۶			
درستکاری	۲/۹۴۳	۱۱	۰/۲۶۸	۰/۸۴۶	۰/۳۱۵
		۱۲۵	۰/۳۱۶		
		۱۳۶			
بخشش	۵/۰۵۳	۱۱	۰/۴۵۹	۱/۱۶۹	۰/۵۹۴
		۱۲۵	۳۹۳		
		۱۳۶			
مسئولیت‌پذیری	۷/۲۰۲	۱۱	۰/۶۵۵	۱/۶۰۱	۰/۱۰۶
		۱۲۵	۰/۴۰۶		
		۱۳۶			
دلسوزی	۶/۲۲۹	۱۱	۰/۱۵۶۶	۱/۵۹۸	۰/۱۰۷

بحث و نتیجه‌گیری

نتایج تحقیق حاضر نتایج نشان داد بین موفقیت ورزشی کشتی‌گیران شرکت‌کننده در جام جهان‌پهلوان تختی با هوش اخلاقی ($r=0/47$ و $P=0/001$) و خرده‌مقیاس درستکاری هوش اخلاقی ($r=0/47$ و $P=0/001$)، خرده‌مقیاس بخشش هوش اخلاقی ($r=0/47$ و $P=0/001$)، خرده‌مقیاس مسئولیت‌پذیری هوش اخلاقی ($r=0/47$ و $P=0/001$) و خرده‌مقیاس دلسوزی هوش اخلاقی ($r=0/47$ و $P=0/001$) رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. در این زمینه یافته‌ها حاکی از همکاران (۱۳۹۴) نشان داد هوش اخلاقی و مؤلفه‌های آن موجب افزایش عملکرد و موفقیت می‌شود (۱۶). شمعونیان و همکاران (۱۳۹۱) نتیجه گرفتند انواع مختلف هوش می‌تواند در دوچرخه‌سواران موفق تیم ملی فاکتور مهمی باشد (۸). بیگی و طبایان (۲۰۱۴) نیز به این نتیجه دست یافتند که هوش اخلاقی بالا در تکواندوکاران موجب کاهش درگیری آنها با مربیان خود می‌شود و در نهایت به بهبود عملکرد آنها و دستیابی به موفقیت ورزشی می‌انجامد (۱۷). استوپار و همکاران (۲۰۱۳) نیز دریافتند کسانی که از هوش اخلاقی پایینی برخوردارند، میزان موفقیت آنها کمتر است (۱۸). رانی (۲۰۱۳) معتقد است هوش اخلاقی و آموزش اخلاقیات موجب بهبود عملکرد شغلی می‌شود (۱۹). رونالد و هامبرگ (۲۰۱۲) نیز ارتباط مثبت و معناداری را بین هوش اخلاقی با موفقیت یافتند (۲۱). لنینک و کول (۲۰۰۵) نیز معتقدند موفقیت هوش اخلاقی ضرورتی انکارناپذیر است (۲۴). به‌طور کلی می‌توان گفت عوامل زیادی مانند سطح انگیزش، اضطراب، میزان موفقیت‌طلبی، هوش ورزشکاران و ... می‌تواند بر موفقیت آنها تأثیر گذارد. هوش انواع مختلفی دارد که هرکدام به نحوی موجب موفقیت افراد می‌شود. یکی از انواع آن، هوش اخلاقی است که در ورزش می‌تواند موجب

بهبود روابط، جو تفاهم و کاهش تعارضات بین ورزشکار با هم‌تیمی‌ها و مربی خود شود، زیرا زمانی که اخلاق رعایت شود، بهبود روابط بین ورزشکاران و مربیان ایجاد می‌شود که این خود جو تفاهم را در تیم و ورزشکاران به وجود می‌آورد؛ زمانی که این جو حاکم شد، تعارضات کاهش می‌یابد و بهبود عملکرد حاصل می‌شود. به‌طور کلی این نوع هوش توانایی و مهارت ویژه‌ای است که به ورزشکاران به‌خصوص کشتی‌گیران این امکان را می‌دهد تا در سطوح مختلف مسابقات بتوانند از توانایی‌های خود به بهترین نحو استفاده کنند.

یکی دیگر از نتایج تحقیق نشان داد که، بین همه مؤلفه‌های هوش اخلاقی شامل درستکاری، بخشش، مسئولیت‌پذیری، دلسوزی با موفقیت کشتی‌گیران ارتباط مثبت و معناداری وجود دارد که البته از بین آنها بیشترین ارتباط بین دو مؤلفه مسئولیت‌پذیری و درستکاری با موفقیت کشتی‌گیران وجود داشته است. این یافته با نتایج تحقیقات حاجلو و همکاران (۱۳۹۴) که نتیجه گرفتند بین مؤلفه‌های هوش اخلاقی با عملکرد و موفقیت شغلی رابطه وجود دارد (۱۵). کجیاف‌نژاد و همکاران (۱۳۹۱) و گولد و همکاران (۲۰۰۲) که مسئولیت‌پذیری را عامل مهمی در موفقیت ورزشی می‌دانند (۱۶، ۵)، داوونپورت (۲۰۰۶) که نتیجه گرفت مسئولیت‌پذیری، توانایی پذیرش اشتباهات (بخشش) و باور داشتن خود با موفقیت ورزشکاران در ارتباط است، همخوان است (۲۳). ارتباط معنادار مؤلفه‌های هوش اخلاقی با موفقیت ورزشی کشتی‌گیران حاکی از توجه و اهمیت کشتی‌گیران به اصول اخلاقی است، زیرا کشتی‌ورزشی است که نام آن همیشه با رعایت اخلاقی، فتوت، جوانمردی همراه بوده است. همچنین نتایج رگرسیون چندگانه برای پیش‌بینی موفقیت ورزشی نشان داد که، به‌طور کلی بین هوش اخلاقی با موفقیت ورزشی ضریب تعیین $0/532$ وجود دارد که در این بین دو مؤلفه

نتیجه‌گیری

به‌طور کلی براساس یافته‌های پژوهش می‌توان گفت که هوش اخلاقی مانند سایر هوش‌ها مانند هوش شناختی و هوش هیجانی از عوامل تأثیرگذار بر موفقیت ورزشی ورزشکاران است، زیرا بین شخصیت ورزشکاران و موفقیت آنها پلی ایجاد می‌کند و می‌تواند برای پیش‌بینی موفقیت ورزشی ورزشکاران مفید واقع شود. در نتیجه هوش اخلاقی پیامدهای مطلوبی دارد، به‌طوری‌که حس مسئولیت و درستکاری را در ورزشکاران بهبود می‌بخشد.

از آنجا که بیشتر ورزشکاران به روان‌شناسان ورزشی دسترسی ندارند و اولین تجربه آنها در ارتباط با روان‌شناسی از طریق مربی صورت می‌گیرد، در نتیجه مربیان ورزشی باید به این آگاهی دست یابند که ورزشکاران برای موفقیت و پیروزی بر حریفان خود باید چه ویژگی‌های داشته باشند. برای دستیابی به این آگاهی و شناخت که در نهایت موجب موفقیت بیشتر ورزشکاران می‌شود، پیشنهاد می‌گردد با آموزش‌های گروهی و همچنین استفاده از افراد متخصص در زمان تمرین و اردوهای تیم‌ها در افزایش هوش اخلاقی و به‌طور کلی مؤلفه‌های اخلاقی تلاش شود.

تقدیر و تشکر

محققان بر خود لازم می‌دانند از مسئولان محترم فدراسیون کشتی جمهوری اسلامی ایران و تمامی کشتی‌گیران حاضر در جام بین‌المللی تختی که ما در انجام این پژوهش یاری کردند، کمال تشکر و قدردانی را داشته باشند.

مسئولیت‌پذیری و درستکاری توانایی پیش‌بینی موفقیت ورزشی کشتی‌گیران را دارد. می‌توان گفت کشتی‌گیران مسئولیت‌پذیر، مسئولیت اعمال و پیامدهای اعمال و کارهای خود، همچنین اشتباهات و شکست‌های خود را می‌پذیرند و عامل شکست را در خود جست‌وجو می‌کنند و آن را به عوامل خارجی ربط نمی‌دهند، بنابراین در صورت پیروزی آن را ناشی از شانس نمی‌دانند و در صورت شکست آن را می‌پذیرند و به جست‌وجوی علل شکست در خود می‌پردازند. این موضوع دقیقاً همان نیاز به موفقیت در نظریه انگیزشی مک‌کلند است.

در خصوص مؤلفه درستکاری و موفقیت ورزشی نیز می‌توان نتیجه گرفت درستکاری یعنی توانایی درک درست از اشتباه، داشتن اعتقادات اخلاقی قوی و عمل به آنها. ورزشکاران و به‌طور خاص کشتی‌گیرانی با این ویژگی، کار درست را درست انجام می‌دهند؛ اعمال، رفتار و کارهای آنها پیوسته با ارزش‌ها و عقایدشان هماهنگ است؛ عملکرد بالایی در انجام فنون و حرکات خود دارند و همیشه کارها را با اصول اخلاقی پیوند می‌زنند. آخرین یافته تحقیق تفاوتی را بین دیدگاه‌های کشتی‌گیران کشورهای مختلف درباره هوش اخلاقی و مؤلفه‌های آن نشان نداد. شاید دلیل عدم تفاوت این باشد که ورزش کشتی با روح پهلوانی و جوانمردی شناخته می‌شود، بی‌شک ورزشکارانی که در این رشته فعالیت می‌کنند، به رعایت اصول اخلاقی مبادرت می‌ورزند.

منابع و مأخذ

1. Farzi H, Abasi H, suri A, Nazari F. Determining the Relationship between the Difficulty and the Motivation to Progress with the Success of Exercise in Sport Students in Iranian and Iraqi Universities (in Persian). Applied Research in Sport Management. 2013; 3: 75-88.

2. Ghaderi N, Ghasemi A. The association between personal characters (Extroversion, Introversion) and emotional intelligence with choose type of sport (team and individually). *European Journal of Experimental Biology*. 2012;2(6):2038-42.
3. Dalwinder S, Sonia S. Sports achievement motivation among wrestlers and judokas-a comparative study. *International Journal of Behavioural Social and Movement Sciences*. 2013;2(1):70-5.
4. Besharat MA. Study Psychometric Properties, Styles of Coping with Sport Stress (in Persian). *Quarterly Journal of the Olympic* 2007; 3: 95-105.
5. Gould D, Dieffenbach K, Moffett A. Psychological characteristics and their development in Olympic champions. *Journal of applied sport psychology*. 2002;14(3):172-204.
6. Williams JM, Krane V. Psychological characteristics of peak performance. *Applied sport psychology: Personal growth to peak performance*. 2001; 4:137-47.
7. Valikhani M, Ansari ME, Sepiani M. Investigating the Ethical Intelligence of Managers and Its Impact on Social Capital of an Organization (Case Study: Managers of the State Banks of Isfahan) (in Persian). *Quarterly Journal of Social Sciences, Islamic Azad University Shoushtar Branch*. 2011; (18): 171-197.
8. Shamunian E, FarghaniOzrudi MB, Tejari F. investigating the psychological characteristics of successful Iranian cyclists (in Persian). *Sports Psychology Studies*. 2012; (1): 69-80.
9. Ganji H. *Mental Health*. (in Persian). First Printing, Tehran, Arasbaran; 2001.
10. Beheshtifar M, Esmali Z, Moghadam MN. Effect of moral intelligence on leadership. *European Journal of Economics, Finance and Administrative Sciences*. 2011;43(1):6-11.
11. Turner N, Barling J, Epitropaki O, Butcher V, Milner C. Transformational leadership and moral reasoning. *Journal of applied Psychology*. 2002;87(2):304.
12. Lennick D, Kiel F. *Moral intelligence 2.0: Enhancing business performance and leadership success in turbulent times*: Pearson Prentice Hall; 2011.
13. Nedai T, Alavi KH. Ethics in sport with a fair game approach (in Persian). *Quarterly Journal of Qom University*. 2008; 2: 187-220.
14. Tamburrini CM. What's wrong with genetic inequality? The impact of genetic technology on elite sports and society. *Sports, Ethics and Philosophy*. 2007;1(2):229-38.
15. Hajlo N, Ghafari M, Movaghar M. A survey on the relationship between ethical and social intelligence with the attitudes of nurses in patient education (in Persian). *Iranian Journal of Ethics and Medical History*. 2015; 1: 67-78.
16. Kajbaf H, Ahadi H, Heydari AR, Asgari P, Enayati MS. Relationship between Psychosocial Skills, Emotional Intelligence and Its Components with Exercise Exercise Motivation in Male Athletes in Shiraz (in Persian). *New Findings in Psychology*. 2009; 13: 107-125.
17. Beigi KM, Tabaeian A. Relationship between moral intelligence and coping strategies with conflicts among Taekwondo coaches of Iran with demographic characteristics. *International Journal of Sport Studies*. 2014;4(9):1075-9

18. Stupar S, Pilav-Velić A, Šahić E. Expert system approach to the assessment of spiritual intelligence impact for decision-making performance. *Business systems research journal: international journal of the Society for Advancing Business & Information Technology (BIT)*. 2013;4(2):68-78.
19. Rani AA, Abidin I, Hamid M. The impact of spiritual intelligence on work performance: Case studies in government hospitals of east coast of Malaysia. *The Macrotheme Review*. 2013;2(3):46-59.
20. Mouratidou K, Barkoukis V, Rizos S. Achievement Goals and Moral Competence in Sport. *European Psychologist*. 2012.
21. Roberts GC, Treasure DC, Balague G. Achievement goals in sport: The development and validation of the Perception of Success Questionnaire. *Journal of Sports Sciences*. 1998;16(4):337-47.
22. Veronica P. The importance of moral training in sports performance. *Procedia-social and behavioral sciences*. 2010;2(2):869-74.
23. Devonport TJ. Perceptions of the contribution of psychology to success in elite kickboxing. *Journal of sports science & medicine*. 2006;5(CSSI):99.
24. Kiel F, Lennick D. *Moral intelligence: Enhancing business performance and leadership success*: Pearson Education; 2005.
25. Wessel J, Larin H, Benson G, Brown B, Ploeg J, Williams R. Emotional-social intelligence in health science students and its relation to leadership, caring and moral judgment. *Internet Journal of Allied Health Sciences and Practice*. 2008;6(1):5.

Archive of SID